

PWYLLGOR YR AMGYLCHEDD, CYNLLUNIO A THRAFNIDIAETH

Dyddiad: Dydd Iau 21 Mehefin 2001
Amser: 2.00 to 5.00 pm
Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 3, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

PARCIAU CENEDLAETHOL CYMRU**RHAGLEN GORFFORAETHOL****2002 - 2005****1. Cefndir**

1.1 Crëwyd Awdurdodau tri Pharc Cenedlaethol Cymru yn awdurdodau lleol annibynnol â diben arbennig ym mis Ebrill 1996 o dan Ddeddf yr Amgylchedd 1995, gyda dibenion diwygiedig ac ehangach. Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n pennu'r nawdd sylfaenol drwy gyfrwng Grant y Parciau Cenedlaethol a delir mewn dwy ffurf - Grant Refeniw a delir i'r Awdurdodau ar raddfa o 75% o'r gwariant a gymeradwywyd gyda'r 25% sydd dros ben yn dod o drethu'r Awdurdodau Unedol cyfansoddol, a Grant Cyfalaf sy'n 100% o gost y rhaglen gyfalaf a gymeradwywyd. Yn amlwg, mae'r Parciau'n denu 50% o nawdd ychwanegol drwy gymhorthdal grant o gronfeydd Ewropeaidd a chronfeydd y Loteri, asiantaethau a phartneriaethau lleol, yn ogystal â thrwy ffioedd a chostau a godir.

1.2 Cyfanswm setliad Grant Refeniw y Parc Cenedlaethol ar gyfer 2001-02 oedd £7,254,000, sy'n gynydd o 11.02% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Hefyd fe awgrymwyd ffigurau cynllunio o £8,034,000 ar gyfer 2002-03 ac £9,034,000 ar gyfer 2003-04. Croesewir dyraniad y gwariant tair blynedd yn fawr gan ei fod yn galluogi Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol i baratoi rhaglen waith hir dymor am

y tro cyntaf.

1.3 Nid yw'r Grant Cyfalaf wedi newid ers 1996 a phery'n £660,000. Bellach mae hwn yn ffigwr afrealistig ar gyfer gwariant cyfalaf ac mae'n rhaid i'r Parciau Cenedlaethol ariannu llawer o'u gwaith cyfalaf o'r gyllideb Refeniw. Cred Awdurdodau'r Parciau y byddai'n well cyfuno'r grant cyfalaf a'r grant refeniw gan ddyrannu un grant cyflawn i Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol.

1.4 Mae'r Cynulliad hefyd yn ariannu Cronfa Datblygu'r Amgylchedd a weinyddir gan Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol. Mae £750,000 ar gael yn flynyddol i noddi projectau amgylcheddol, dyfeisgar, a chynladwy sy'n annog y cymunedau lleol i fod yn rhan o waith y Parciau Cenedlaethol. Gobeithir y bydd y grant hwn yn cael ei ymestyn hyd at 2003-04.

2. Ein Rhaglen ar gyfer y Tair Blynedd Nesaf

Blaenoriaethau

2.1 Mae argyfwng Clwy'r Traed a'r Genau wedi gwneud i ni sylwi pa mor fregus yw rhai cymunedau gwledig yn enwedig rhai sy'n ymwneud ag amaethyddiaeth a thwristiaeth. Mae rhaglen *adfywio gwledig gynladwy* yn hanfodol ac mae ein cynigion ni yn bwriadu cefnogi hyn drwy fentrau newydd y gallwn eu rhannu. Er mwyn cyflawni ein dibenion statudol ac i sicrhau ein bod yn symud tuag at ddyfodol cynladwy i'r Parciau Cenedlaethol a'u cymunedau, byddwn y rhoi blaenoriaeth dros y tair blynedd nesaf i wariant newydd ar y canlynol:

- **Gwella Mynediad** - gweithredu'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy yn effeithiol.
- **Hyrwyddo Bioamrywiaeth** - gweithredu Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol a rheoli amgylchedd y tir ac amgylchedd morwrol mewn modd cynladwy.
- **Adfywio Trefi ac Adeiladau Hanesyddol** - ymestyn cynlluniau tref hanesyddol a rhoi cymhorthdal grant i adeiladau rhestredig a hanesyddol i warchod cymeriad arbennig y Parciau.
- **Hyrwyddo Dealltwriaeth** - annog rhagor o bobl o bob oed i gyfrannu drwy gynnig gwybodaeth a gwasanaethau addysgol gwell, datblygu gwefannau a chyfathrebu'n ehangach.

- **Datblygu TG** - cyflawni amcanion y Llywodraeth o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus yn electronig erbyn 2005.

2.2 Bydd y blaenoriaethau hyn, ynghyd â'r ymrwymadau blynyddol na ellir mo'u hosgoi megis cyflogau a chwyddiant, yn cael eu hariannu gan y ffigurau cynllunio ar gyfer 2002-03 a 2003-04. Mae'r amcanion sy'n sail iddynt yn debyg i amcanion sefydliadau statudol eraill, yn dibynnu ar gydweithio ag asiantaethau eraill yn y dyfodol a byddant i gyd yn ychwanegu at flaenoriaethau'r Cynulliad Cenedlaethol yn y pen draw fel y'u crynhoir isod:

Blaenoriaethau	Gwella Mynediad	Hyrwyddo Bioamrywiaeth	Adfywio Trefi ac Adeiladau	Hyrwyddo Dealltwriaeth	Datblygu TG
Amcanion Cyffredin	CCGC AU BCC	CCGC AyA YCC	CADW BCC AU	CCGC BCC	AU
Cydweithio	CCGC AU	CCGC AyA YCC	CADW AU ADC	CCGC BCC	AU
Blaenoriaethau Cymru Well					
- dysgu				ü	ü

- economi	ü	ü	ü		
- lles	ü			ü	
- ansawdd bywyd	ü	ü	ü	ü	
- llywodraeth symlach					ü

CCGC - Cyngor Cefn Gwlad Cymru AU - Awdurdodau Unedol

AyA - Asiantaeth yr Amgylchedd YCC - Y Comisiwn Coedwigaeth

BCC - Bwrdd Croeso Cymru ADC - Awdurdod Datblygu Cymru

Meysydd Allweddol Eraill

2.3 Mae Awdurdodau'r Parciau hefyd wedi dynodi meysydd gwaith allweddol eraill i ateb anghenion y gwasanaethau a'r galw cyhoeddus cynyddol sy'n wynebu'r gwasanaethau hynny. Bydd angen nawdd llawer mwy ar y rhain na'r hyn sydd yn y ffigurau cynllunio. Maent wedi'u nodi'n fanwl yn y dogfennau bidio ond gellir crynhoi'r prif feysydd fel a ganlyn:

Gweithgaredd	Diben	Canlyniad	Cydweithio

<p>Mentrau Trafnidiaeth</p> <p>Cynladwy</p>	<p>Rhaglenni Partneriaeth i wella trafndiaeth gyhoeddus a rheoli traffig</p>	<p>Creu amgylchedd gwell i gerddwyr, lleihau CO₂ a bod o fudd i gymunedau lleol</p>	<p>AU</p> <p>BCC</p> <p>CCGC</p> <p>ADC</p>
<p>Rheoli Datblygu</p>	<p>Yn dilyn Adolygiadau Gwerth Gorau, cryfhau rheolaeth cynllunio a gorfodi.</p> <p>Bwrw ymlaen â'r Cynlluniau Datblygu Unedol</p>	<p>Darparu gwasanaethau rheoli datblygu yn gynt ac yn fwy effeithiol, sef cyfrifoldeb statudol Awdurdodau'r Parciau.</p>	<p>AU</p>
<p>Cefnogi Amaeth</p>	<p>Ehangu arallgyfeirio amaeth-amgylcheddol a mentrau marchnata, drwy roi cyngor, arweiniad a chymorth. Cefnogi Cyswllt Amaeth.</p>	<p>Mabwysiadu amgylchedd naturiol ac economi gwledig gynladwy, ffyniannus a iach.</p>	<p>ADC</p> <p>CCGC</p> <p>AyA</p> <p>YCC</p>
<p>Twristiaeth Gynladwy</p>	<p>Datblygu mentrau ar y cyd â'r diwydiant twristiaeth.</p>	<p>Hyrwyddo twristiaeth werdd a dealltwriaeth ymwelwyr ohono; cyfrannu tuag at adfywio'r economi gwledig.</p>	<p>BCC</p> <p>CCGC</p> <p>YCC</p>

Monitro Newid	Datblygu data sylfaenol a systemau monitro ar y cyd ag asiantaethau eraill.	Cynhyrchu adroddiadau ar "Gyflwr y Parciau" sy'n monitro newid ac yn mesur perfformiad. Dynodi dangosyddion allweddol Cyflwr y Parciau.	YCC CCGC AyA
Uwchraddio a Gwella Eiddo'r Parciau Cenedlaethol	Uwchraddio'r canolfannau croeso, yr atyniadau a'r swyddfeydd.	Hybu'r dreftadaeth ddiwylliannol a dealltwriaeth o'r parciau.	CADW BCC ADC

2.4 O ganlyniad mae Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol yn ceisio am nawdd ychwanegol ar gyfer y tair blynedd nesaf; cyfanswm o £2,112,000 yn 2002-03, £2,986,000 yn 2003-04, a £3,610,000 yn 2004-05. £1062,000 yn 2002-03 a £613,000 yn 2003-04 yw'r bidiau sy'n uwch na'r ffigurau cynllunio a ddynodwyd.

2.5 Cyflwynwyd ceisiadau achos arbennig gan Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog a Pharc Cenedlaethol Eryri am nawdd uwch na Grant y Parc Cenedlaethol, sef:

I brynu adeilad swyddfa newydd yn Aberhonddu yn lle'r swyddfa amhriodol sydd ganddo ar hyn o bryd. Cost - £1.2 miliwn.

I roi cefnogaeth ariannol i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i drefnu a chynnal cynhadledd fawreddog ryngwladol Europarc yn 2002. Cost - £50,000.